

# Motion till riksdagen

1989/90:Jo242

av Bengt Kindbom och Gunilla André (båda c)

Jordbrukets framtid i Skaraborgs län

---

Jordbruket i Skaraborgs län utgör en dominerande del av länets näringsliv. Utförda utredningar visar att cirka en tredjedel av länets befolkning för sin utkomst är beroende av arbete direkt i näringen, i förädlingsindustrin, transporter för jordbruket eller i utrustningstillverkande och servicegivande företag.

I sitt yttrande över regionalpolitiska kommitténs slutbetänkande anför länsstyrelsen i yttrande under rubriken "Landsbygden går att utveckla" följande:

Landsbygdskampanjen "Hela Sverige skall leva" har resulterat i ökade krav på åtgärder för landsbygdens folk. I Skaraborgs län bor 39 % av befolkningen på landsbygden (glesbygden och tätorter mindre än 1 000 invånare). Av de människor som bor och arbetar på landsbygden har fyra av tio sin utkomst i jord- och skogsbruket. De mindre tillverkningsindustrierna på landsbygden är vid sidan av basnäringen jord- och skogsbruk viktiga från sysselsättningssynpunkt. Den offentliga tjänstesektorn bidrar med den decentraliserade modell för vård- och omsorgsverksamhet som finns i länet till utbudet av arbetstillfällen. Den privata tjänstesektorn är liksom i länet som helhet liten.

En framgångsrik landsbygdspolitik måste bygga på utveckling av ekonomiska verksamheter förlagda till landsbygden. Pågående förändringar inom basnäringen jord- och skogsbruk måste ske parallellt med satsningar på annan näringslivsverksamhet. Härvid krävs ett ökat samordningstänkande hos olika sektorsorgan när det gäller planerings- och serviceinsatser från samhällets sida. Ett sådant ökat samordningstänkande är en naturlig följd av arbetet med landsbygdskampanjen.

Under avsnittet "Lantbruket är en värdefull resurs inför framtiden" sägs i samma yttrande följande:

Jord- och skogsbruksnäringen är grunden för landsbygdens utveckling i länet.

Den omläggning av jordbruks-/livsmedelspolitiken som aviserats skall ske under socialt acceptabla former, annars finns det risk för en okontrollerbar och spontan nedläggning av åkermark med "förslumning" av landskapet som följd.

Skaraborgs län är ett av landets mest betydande jordbrukslän. Där finns 10 % av landets åkermark, 7 % av all betesmark, 8 % av alla jordbruksföre-

tag och 9 % av alla som arbetar i jordbruket. Av alla arbetande i länet finns 6,9 % i jordbruket medan motsvarande siffra för landet i sin helhet är 2,5 %. Livsmedelsindustrin svarar för 10 % av sysselsättningen i länet. Tillsammans med sysselsatta inom övriga områden är cirka en tredjedel av de yrkesverksamma i länet beroende av jordbruket.

Mot. 1989/90  
Jo242

## Utveckling i stället för avveckling

I Skaraborgs län pågår ett intensivt utvecklingsarbete för att stärka jordbruket och landsbygdens näringsliv. Ett särskilt lantbruksprogram med handlingsplan har arbetats fram av jordbrukets organisationer, lantbruksuniversitetet, lantbruksnämnden, länsstyrelsen och lantbruksskolorna.

Ett stort hot mot detta positiva utvecklingsarbete utgörs av den livsmedelspolitiska arbetsgruppens förslag. Förslaget har skapat stor osäkerhet och förtvivlan hos jordbrukarna i länet. Ett jordbruk som är en biologiskt grundad näring kan inte byta förutsättningar för sin existens över en natt.

Enligt centerpartiets uppfattning kan ovan nämnda förslag inte ligga till grund för förändringar av jordbruket på så kort sikt som förutsättes. Dessutom finns en rad beslut som bör avvaktas innan den slutliga jordbrukspolitiken läggs fast. Exempelvis gäller detta regionalpolitiken, energipolitiken, miljöpolitiken och skattepolitiken.

Vad vi behöver är en långsiktig och konsekvent jordbrukspolitik som ger brukarna möjlighet till en bättre lönsamhet. Rapporter från riksrevisionsverket, Lantbrukets Utredningsinstitut, Lantbruksuniversitet och Lantbrukarnas riksförbund har redovisat inkomstläget i jordbruket respektive effekterna i form av nedläggning av åkermark om livsmedelspolitiska arbetsgruppens förslag genomförs.

Enligt vår mening bör målsättningen för den svenska jordbrukspolitiken utgå från följande:

- Åkermarken skall hållas i hävd och brukas.
- Jordbrukarna skall ha rimlig ersättning för sitt arbete.
- Jordbrukarnas sociala situation måste lösas.
- Jordbruket skall ges förutsättningar att producera energi- och industrivaror.
- Inhemsk energi skattebefrias.
- Avreglering av jordbrukssektorn skall ske i en takt som ger jordbruket förutsättningar att fungera.
- Importerade livsmedel skall hålla samma kvalitetskrav som inhemskt producerade.

Denna målsättning bör ges regeringen till känna och ligga till grund för ett ställningstagande till jordbrukets framtid.

## Samverkan

En förutsättning för att Sveriges jordbrukare skall kunna hävda en inhemsk kvalitetsprofil från primärproduktion fram till den förädlade varans distribution är samverkan. Jordbrukets organisationer har byggt upp framgångsrika företag som kan hävda dessa internationellt sett unika kvalitetskrav som finns i svenskt jordbruk och livsmedelsindustri.

För att jordbrukarna skall kunna fortsätta producera livsmedel enligt de krav som både konsumenter och samhället ställer upp måste de lantbrukskooperativa företagen kunna fortsätta att arbeta effektivt och affärsmässigt. Lantbrukskooperationen bygger på solidaritet och samverkan med en demokratisk beslutsprocess. Lantbrukskooperationen är inte heller till salu på den internationella marknaden. Vilket inte innebär att det måste finnas utrymme för fortsatt samverkan med andra företag utanför gruppen.

Förslag diskuteras nu om begränsning av kooperationens möjligheter att arbeta. Ytterligare ett slag mot näringen. Kooperativ verksamhet har i vårt land svarat för ett starkt inslag i det totala samhällsbyggandet. Det vore fel att göra våld på denna demokratiska företagsform i en för jordbruket känslig omställningsfas.

Kooperationens grundidéer måste tillåtas verka fullt ut utan administrativa eller legala hinder för den kooperativa företagsformen. Detta bör ges regeringen till känna.

## Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om målsättningen för den framtida jordbrukspolitiken i Skaraborgs län.

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kooperativ verksamhet.<sup>1</sup>]

Stockholm den 24 januari 1990

*Bengt Kindbom (c)*

*Gunilla André (c)*

<sup>1</sup> 1989/90:N302